

Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid  
Afdeling "Gezondheid"

SCSZG/17/093

**AANBEVELING NR. 17/01 VAN 16 MEI 2017 BETREFFENDE DE ONVERENIGBAARHEID TUSSEN DE ROL VAN ZORGVERLENER MET EEN THERAPEUTISCHE RELATIE EN DE ROL VAN ADVISEUR, CONTROLEUR OF DESKUNDIGE IN OPDRACHT VAN EEN DERDE TEN AANZIEN VAN EENZELFDE PATIENT**

De afdeling gezondheid van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid (hierna "het Sectoraal Comité" genoemd),

Gelet op de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, inzonderheid op artikel 37;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna de privacywet genoemd);

Gelet op de wet van 21 augustus 2008 houdende oprichting en organisatie van het eHealth-platform;

Gelet op het overleg met de Orde der artsen;

Gelet op het verslag van de heer Yves Roger.

Beslist op 16 mei 2017, na beraadslaging, als volgt:

**I. ONDERWERP**

1. Het Sectoraal comité werd geïnformeerd over de situatie waarin een arts die in het kader van een deskundig onderzoek door een verzekeringsmaatschappij werd aangesteld, zich toegang zou hebben verschaft tot het patiëntendossier van de persoon die het voorwerp uitmaakte van het deskundig onderzoek.

2. Het Sectoraal comité acht het aangewezen om de principes van de privacyreglementering te herhalen en, in overleg met de Orde der artsen, het gebruik van specifieke maatregelen aan te bevelen teneinde het risico op de onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, te beperken.

## II. AANBEVELING

3. Overeenkomstig artikel 46, § 2, tweede lid, van de wet van 15 januari 1990 tot oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid is de afdeling gezondheid van het Sectoraal comité onder meer belast met het verzekeren van het toezicht op de naleving van de door of krachtens de wet vastgestelde bepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen. Daarbij kan zij alle aanbevelingen formuleren die zij nuttig acht en bijdragen tot het oplossen van principiële problemen of geschillen.
4. Terzake dient nagegaan te worden of een arts de gezondheidsgegevens die hij of zij in het kader van zijn of haar therapeutische relatie met de patiënt heeft verkregen, kan aanwenden voor de uitvoering van een deskundig onderzoek van de gezondheid van de betrokken patiënt door diezelfde arts in opdracht van een derde.
5. Overeenkomstig artikel 4, § 1, 1°, van de privacywet moeten persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig worden verwerkt. De basis van de therapeutische relatie tussen een patiënt en zijn arts is het vertrouwen. Door de vertrouwelijkheden van zijn patiënt en de inlichtingen die werden verworven tijdens de therapeutische relatie aan te wenden in het kader van een deskundig onderzoek voor de rekening van derden, verraadt de arts dit vertrouwen.
6. Artikel 4, § 1, 2°, van de privacywet bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verkregen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen ze niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdend met alle relevante factoren, waaronder de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen onverenigbaar is met die doeleinden.
7. De finaliteit van de verwerking van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen die deel uitmaken van een patiëntendossier, meer bepaald de zorg en de behandeling van de betrokken patiënt, is niet verenigbaar met de finaliteit van de verwerking door een adviseur, controleur, deskundige of ambtenaar die in opdracht van een derde een onderzoek van de gezondheid van de patiënt uitvoert.
8. De uitvoering van een deskundig onderzoek is slechts rechtmatig indien de betrokkene toestemt of de verwerking gebaseerd is op een wettelijke bepaling<sup>1</sup>. Een arts die als adviseur, controleur, deskundige of ambtenaar een evaluatie van de gezondheid van de patiënt uitvoert, dient voorafgaandelijk aan de patiënt zijn hoedanigheid, zijn opdracht en de personen die

---

<sup>1</sup> Art. 458 van de Strafwet.

toegang zullen hebben tot de gegevens kenbaar te maken<sup>2</sup>. Dit is eveneens een deontologische verplichting<sup>3</sup>.

9. Het behoort redelijkerwijze op het ogenblik van de opname van de persoonsgegevens in het patiëntendossier niet tot de verwachtingen van de betrokkene dat de persoonsgegevens op enig punt in de toekomst aan derden worden meegedeeld in het kader van de uitvoering van een verzekeringsovereenkomst en een eventueel deskundig onderzoek in het kader van een verzekeringsovereenkomst. Ook wettelijke en reglementaire bepalingen hebben tot gevolg dat de finaliteit van de verdere verwerking in het kader een deskundig onderzoek niet verenigbaar is met de finaliteit van de oorspronkelijke verwerking in het kader van de zorg en de behandeling van de patiënt. Zowel de Strafwet als de Code op de geneeskundige plichtenleer verplichten de arts die houder is van het patiëntendossier, immers zich te houden aan het beroepsgeheim.
  
10. De Code van geneeskundige plichtenleer voorziet bovendien in volgende beperkingen met betrekking tot de functie van arts als adviseur, controleur, deskundige of ambtenaar:
  - De arts belast met een deskundig onderzoek naar de lichamelijke of geestelijke bekwaamheid of geschiktheid van een persoon of met om het even welk klinisch onderzoek, met de controle van een diagnose of met het toezicht op een behandeling, of nog met een onderzoek naar de medische prestaties voor rekening van een verzekeringsinstelling, moet de bepalingen van deze Code naleven. Hij mag geen opdracht aanvaarden die tegen de medische ethiek indruist. (art. 119)
  - De voormelde taken of functies ten opzichte van één of meer personen zijn onverenigbaar met die van behandelende arts van die personen. (art. 121, § 2)
  - Een arts mag niet optreden als gerechtelijk deskundige voor personen die hij reeds in een andere hoedanigheid heeft onderzocht. (art. 121, §5)
  - De arts met een van de door artikel 119 bedoelde opdrachten belast, moet vermijden de behandelende arts ertoe te brengen het beroepsgeheim te schenden, dat laatstgenoemde zelfs tegenover hem moet bewaren. (art. 129)
  - De arts die optreedt als adviseur, controleur of deskundige mag nooit een medisch dossier raadplegen zonder het akkoord van de patiënt en de toestemming van de arts die voor de behandeling verantwoordelijk is. Aan beiden moet hij zijn bevoegdheid en zijn opdracht kenbaar maken. (art. 130).
  
11. Het Sectoraal comité stelt vast dat er een deontologisch verbod bestaat om de rol van zorgverlener met een therapeutische relatie te cumuleren met de uitvoering van een deskundig onderzoek van de gezondheid van dezelfde patiënt op vraag van een derde.
  
12. Op grond van het voorgaande stelt het Sectoraal comité ten algemene titel dat er een incompatibiliteit bestaat tussen de rol van arts als adviseur, controleur en deskundige en de rol van zorgverstrekker met een therapeutische relatie ten aanzien van dezelfde patiënt. Een zorgverlener die ooit een therapeutische relatie heeft gehad met een patiënt kan nooit

---

<sup>2</sup> Art. 9 van de privacywet.

<sup>3</sup> Art. 123 van de Code van geneeskundige plichtenleer.

optreden als adviseur, controleur of deskundige in opdracht van een derde ten aanzien van patiënt.

13. Voor zover artsen actief zijn in een ziekenhuis waarbij de toegang tot de (elektronische) patiëntendossiers op het niveau van de zorginstelling wordt geregeld, behoort het tot de verantwoordelijkheid van het ziekenhuis om de artsen te wijzen op de deontologische code en hen te verplichten om hun activiteit als adviseur, controleur of deskundige aan het ziekenhuis te melden. Zo kan het ziekenhuis de toegangsrechten van de betrokken arts ten aanzien van de betrokken patiënt in het kader van het gebruikers- en toegangsbeheer van het IT-systeem van het ziekenhuis blokkeren en kunnen de bevoegde diensten (hoofddarts, informatieveiligheidsconsulent) hun controlerende opdrachten uitoefenen.
14. Het Sectoraal comité wijst er verder op dat overeenkomstig artikel 550bis e.v. van de Strafwet o.a. volgende personen worden gestraft met geldboetes en/of gevangenisstraf:
  - hij die, terwijl hij weet dat hij daar toe niet gerechtigd is, zich toegang verschaft tot een informaticasysteem of zich daarin handhaaft, of een poging hiertoe onderneemt;
  - hij die, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, zijn toegangsbevoegdheid tot een informaticasysteem overschrijdt, of een poging hiertoe onderneemt;
  - hij die, terwijl hij weet dat hij daartoe niet gerechtigd is, rechtstreeks of onrechtstreeks, gegevens in een informaticasysteem invoert, wijzigt, wist of met enig ander technologisch middel de normale aanwending van gegevens in een informaticasysteem verandert, of een poging hiertoe onderneemt.

Om deze redenen, stelt

**de afdeling gezondheid van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid,**

dat een zorgverlener de persoonsgegevens die hij of zij in het kader van een therapeutische relatie met de betrokkene heeft verkregen, niet mag aanwenden voor de uitvoering van een deskundig onderzoek van de gezondheid van de betrokkene in opdracht van een derde;

dat een zorgverlener die ooit een therapeutische relatie heeft gehad met een patiënt nooit kan optreden als adviseur, controleur of deskundige in opdracht van een derde ten aanzien van patiënt;

dat ieder ziekenhuis de eigen ziekenhuisartsen op de deontologische code moet te wijzen en hen moet verplichten om hun activiteit als adviseur, controleur of deskundige aan het ziekenhuis te melden. Het ziekenhuis is er vervolgens toe gehouden om de toegangsrechten van de arts in kwestie ten aanzien van de betrokken patiënt te blokkeren.

Yves ROGER  
Voorzitter

De zetel van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op het volgende adres: Willebroekkaai 38 – 1000 Brussel (tel. 32-2-741 83 11).